

EESTI
RAHVUSLIKU
SÕLTUMATUSE
PARTEI

TOIMETISED

1

1993

SÜLTINN

MEE LUULELAL

EESTI VABARIIGI 75. AASTAPÄEVA tähistades

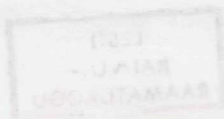
EESTI
 RAHVUSLIKU
 SÖLTUMATUSE
 PARTEI

Kui maamees põlvimõtetele ja veendumustele, et Eesti on oma ajaloo ja kultuuri tõttu alati olnud sõltumatu riik. Meie rahvuslik sõltumatus on meie identiteet ja meie vabaduse alus. Meie ülesanne on säilitada ja tugevdada meie sõltumatust ja rahvuslikku identiteeti. Meie partei on valmis võitlema meie vabaduse ja sõltumatuse eest. Meie partei on valmis võitlema meie rahvusliku identiteeti eest. Meie partei on valmis võitlema meie vabaduse ja sõltumatuse eest. Meie partei on valmis võitlema meie rahvusliku identiteeti eest.

Soovime Eesti Vabariigi 75. aastapäevaks kõigile ERSP liikmetele ja meile toetajatele häid pühi ja korraldamiseks.

TOIMETISED 1 1993

ERSP juhatus

MEIE LUGEJALE

Riigikogu valimistest saadik on ERSP pidanud läbi ajama oma lehta. "Nädalaleht" lõpetas oma ilmumise juba poole aasta eest ning sellest ajast valitseb parteisisese informatsiooni levikus suur tühemik. Samas pole ka "Nädalalehte" enam võimalik välja anda. Puudus on nii rahadest kui ka lehe tegijaist.

Kuna oleme vahepeal muutunud opositsiooniparteist koalitsiooniparteiks, siis on oluliselt laienenud meie võimalused rahva ette astuda. Kui me seda ära kasutada ei oska, siis võime süüdistada vaid iseendit.

Ometi peaks eksisteerima ka mingi parteisisene infokanal. Millisel kujul see tulevikus olema saab, sellekohta ootame ettepenekuid. Siinult, armas lugejal!

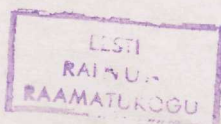
Esialgu oleme plaanitsenud rahva ette jõuda vähemalt neli korda aastas, umbes kolmekuuliste vaheaegadega.

Käesolev number on esimene ja kindlasti on siin veel palju vajakajäämisi. Kõige suurem puudus oli kaastöelistest ning asjalikest nõuannetest.

Loodame sedagi lünka täita, kui saadate meile huvitavat informatsiooni ja kaastöid. Aidake lehele mõelda ka üks kena ning korralik nimi. Iga ettepanek ja koostööpakumine on alati teretulnud.

Parimate soovidega:

TOIMETAJA

ÕNNITLUS

EESTI VABARIIGI 75. AASTAPÄEVA tähistades mõtleme kahtlemata tagasi ka möödunule. Oleme praegu mõnes mõttes sarnases seisus vabariigi alg-aastatega. Ka siis olime vaesed ja laostunud, ka siis purelesid erineved poliitilised erakonnad aadete ja võimu pärast.

Tookord väljusime raskest ning keerulisest olukorrast võitjana. Mis takistab meid selleks siis praegu? Mitte midagi! Vastupidi, oleme 75 aastaga palju edasi arenenud ning elukoolist karme õppetunde juurde saanud.

Kui jääme oma põhimõtetele ja veendumustele truuks ning ei põlga ära rasket ja vaearikast tööd, siis võime juba varsti paremaid päevi loota... Kõik vajalikud tingimused edukaks tegutsemiseks on meil praegu olemas.

Jätkugu eesti rahval vaid töötahet, algatusvõimet ning pikka ja rahulikku meelt.

Mõelgem Eesti Vabariigi aastapäeval hetkekski tagasi käidud teele ja suunakem pilk tulevikku ning küsigem iseendilt - mida mina olen oma riigi jaoks ära teinud või teha saaksin!

Soovime Eesti Vabariigi 75. aastapäevaks kõigile ERSP liikmetele ja meie toetajatele häid pühi ja kor-daminekuid.

EHITAME ÜHESKOOS ÜLESSE AUSA JA PUHTA EESTI KODU!

ERSP juhatus

JUHTKIRI

Riigikogu valimiste ja uue valitsuse moodustamise järel on Eesti riik jõudnud kvalitatiivselt uude etappi - seisundisse, mida iseloomustavad märksõnad: vabadus, prularism ja demokraatia. Sellises olukorras peaksid faktiliselt hakkama toimima ka kõik normaalsele ühiskonnale omased iseregulatsiooni protsessid.

Ometi ei ole paljuski veel nii nagu oleme unistanud või lootnud. Ja see on üsna loomulik, sest poole sajandiga kogunenud saasta ning hävitustööd pole võimalik paari kuu või aastaga likvideerida. Isegi siis mitte kui kolonistid ja okupatsiooniväed oleksid juba lõplikult Eesti Vabariigist lahkunud, mida nad ei ole. Alles on jäänud ka nende pärand - nõukogulik passiivne, viril mõttelaad, millest vabanemine peab saama meie esmaseks ülesandeks.

Ei maksa Eesti Vabariigi kodanikel ootama jääda, et keegi kusagilt kõrgemalt poolt tuleks ja ütleks mida peab tegema. Demokraatlikus ühiskonnas täidab riik vaid koordinaatori rolli. Valitsus ja ministrid vajavad ise tuge ning initsiatiivi altpoolt - rahvalt, kes neid võimu juurde valis.

Iga päev võime kuulda teravat kriitikat, kuid palju harvemini tullakse välja nõ. alt poolt konkreetsete ja asjalike ettepanekutega. Isegi lugupeetud Riigikogu tundub olevat rohkem passiivne kui aktiivne, rohkem ründav kui optimistlik.

Analoogsed tendensid ilmnevad ka ERSP-s. Tundub, et ikka veel pole lõpuni aru saadud, et protesteerimise ja lammutamise aeg on möödas. Me pole ju enam opositsioonis. Kuidas me nüüd oma kavasad teostame, sõltub väga suurel määral meist enestest. Võimalus selleks on antud. Kui tahame seda hoida, siis peame ühiselt ka vankrit vedama! Muud ei aita midagi.

Ees seisavad kohalikud valimised, mis oma spetsiifikalt erinevad oluliselt sügisel toimunud Riigikogu valimistest. Nendel ei saa ega tohigi ERSP enam tegutseda eriti tsentralistlikult. Igal piirkonnal on oma iseärasused, millega on kõige paremini kursis vaid need, kes elavad, tegutsevad ja valivad kohtadel. Meie kohapealsete inimeste õlgadele jääbki kahtlemata valimiste läbiviimise raskuspunkt.

Sellele vaatamata peaksime tugevdatud tähelepanu pöörama ühele kõige suuremale valijate grupile - EESTI NAISTELE, kes

moodustavad 52% kogu elenikkonnast. Mida on siiani tehtud EESTI NAISE heaks? Kas ei peaks ERSP selle tegevussuuna koon-dama enda kätte? Eeskätt sisulistel, aga ka praktilistel kaalutus-tel?

Lisaks naiste probleemidele ja ülekoormatuse kergendamisele tuleks mõelda ka igapäevaelu hõlbustamisele. Majanduslikele ja juriidilistele soodustustele, mis tegelikult pole midagi muud, kui sugudevaheliste rollide normaliseerimine võiks minupärast kasvõi jagada riigi kulul ühekordselt kasutatavatavaid mähkmeid, tam-poone ja sidemeid, millest on pöörane puudus.

Esmapilgul võivad sellised aktsioonid näida populistlikena, kuid ometi on maailma praktika näidanud, et sellistel ettevõtmistel on palju sügavamale ulatuvad tagajärjed. Inimesed peavad tundma, et neist hoolitakse ning nende muresid mõistetakse. Küsimus on ka suhtumises või inimlikkuse arendamises meie brutaliseerunud ühiskonnas.

Rohkem peaksime tähelepanu pöörama ka eraettevõtluksle nii maal kui linnas. Ise toota ja importida on üks olulisemaid võimalusi majanduslikest raskustest üle saamisel.

Kaitseministrina pean tähtsaks inimestes turvalisusetunde tõstmist. Praeguses olukorras tuleks talupidajatele oma omandi kaitseks jagada välja rohkem relvi. Ka Kaitseliitu on plaanis hakata rakendama patrullimisel, näiteks Tallinnas.

Need oleks vaid mõned näited, millises suunas võiksime tegu-seda. Kindlasti on enamusel ERSP-lastel olemas ka omad kavad ja omad viisid nende läbiviimiseks. Andke neist kuulda ja tegutsegem koos, kui vaja ka valitsuskoalitsiooniga kooskõlastades.

Igatahes on praegu kõik võimalused lahti - ning kui me eneste poolt mahapandud kursil saame ja oskame püsida, siis ei näe mina küll mingeid takistusi, miks ei peaks me oma eesmärgini jõudma.

Ja selleks eesmärgiks on ikka veel, et tuleks tagasi INIMLIK EESTI!

HAIN REBAS

HALDUSREFORMIST JA KOHALIKEST VALIMISTEST EESTIS

Oleme ennast Eesti keerulises majanduspoliitilises olukorras tihti lohutanud mõttega, et kui Riigikogu saab valitud, lahendub ka enamik probleeme. Paraku on elu näidanud vastupidist.

Eesti Vabariigi seadusandlike võimuorganite valimistest on möödunud juba ligemale neli kuud. Selle ajaga on meie ees seisvad küsimused veelgi teravdunud. Selgeks on saanud tõsiasi, et ainuüksi Riigikogu otsustega midagi kardinaalselt muuta pole võimalik. Enamik probleeme tuleb lahendada kohtadel: maakondades ja valdades.

Paraku on reformide läbiviimist kohapeal raske käivitada. Maakondades ja valdades istuvad ikka veel "endisaegsed" tegelased, kellest enamus pole muudatustest huvitatud. Hädasti oleks juurde vaja värsket verd - ausaid ja kohalikke olusid hästi tundvaid tarku inimesi.

Ainsaks väljapääsuks oleks kohalike valimiste võimalikult kiire läbiviimine. Valitseva koalitsiooni saadikud plaanitsevad valimiste toimumise ajaks käesoleva aasta juunit. Opositsioon leiab, et kohalike valimistega kiirustada pole mingit mõtet. Need võivat toimuda ka sügisel.

Viimase väitega ei tahaks siiski nõustuda. Sellel võivad olla korvamatud tagajärjed. Jääb mulje, nagu ootaks üks osa Riigikogu saadikutest valitseva koalitsiooni poliitika läbikukkumist, et siis ise võimutüüri juurde pääseda.

Rahva üldist majanduslikult rasket olukorda ära kasutades võib asjaliku ja konstruktiivse kriitika korral meidki tabada nn. leedu sündroom. Ebakindluses ja turvalisuse puudumisel nõustuvad inimesed sageli ka halvemate variantidega, kui vaid usk ning kindlustunne tagasi tuleksid.

Seni, kuni opositsioon tegutseb destruktiivselt, nad oma eesmäärke vaevalt saavutavad. Kuid see ei anna veel põhjust optimismiks. Iga Riigikogu poolt vastuvõetud läbimõtlematu otsus või reformide ning seadustega venitamine võib vaekausi kallutada parempoolsete jõudude kahjuks.

Omaette küsimus on, kas Riigikogu poolt vastuvõetud seadused ja otsused allpool ellu rakenduvad. Seni, kuni kohalikud struktuurid muutumatul kujul püsivad, kardinaalset pööret oodata ei ole.

Ei maksa arvata, et endine nomenklatuur oma positsioonidest võitluseta loobuks. Eriti veel, kui arvestada asjaolu, et ühismajandite likvideerimisega jääb maal suur osa "punaparunitest" ilma tööta.

Olukorra muudab kahtlemata keerulisemaks tõsiasi, et Riigikogus on takerdunud haldusreformi läbiviimine. Samas on sõnadetagi selge, et administratiivsete piiride ja kohalike struktuuride muutmine on tihedalt seotud eelseisvate valimistega.

Idealvariant oleks, kui loodavate maakondade ja valdade arv, suurus ning piirid oleks enne valimisi juba kindlaks määratud. See välistaks hilisemad ümberkorraldused ja võimaldaks uutel kohalikel võimuorganitel kohe maksimaalse jõuga tööle rakenduda. Ka elanikkonnal oleks kindlam tunne ja lihtsam orienteeruda.

Paraku pole vaidlused haldusreformi ümber kaugeltki lõppenud. Selgeks on saanud vaid üks: praeguseni kehtivate Eesti NSV administratiivsete piiride säilitamine oleks põhjendamatu ning ebaloomulik.

Samas on uute maakondade ja valdade piirid veel täpselt määratlemata. Suur osa pooldab enne 1940. aastat kehtinud Eesti administratiivse jaotuse taastamist. Välja on pakutud ka uusi variante, millest kõige arvestatavam tundub Riigikogu saadiku Jaanus Raidali kava.

Härra Raidal pakub välja täiesti uue Eesti territooriumi jaotuse. Tema poolt esitatud projektis jääks alles vaid viis maakonda keskustega Tallinnas, Kohtla-Järvel, Tartus, Pärnus ja Saaremaal. Nagu J. Raidal ise ütles, on jaotus vaid tinglik ning seda on aruteiu käigus võimalik muuta. Jaanus Raidali projektis on kavas maakondadele jätta vaid nõuandev funktsioon. Põhiline töö tuleb ära teha valdades, mille optimaalseks suuruseks pakutakse välja keskmiselt 8000-10000 inimest.

J. Raidali arvates jäävad väikesed vallad nõrgaks ega õigusta ennast. Eesti suhteliselt tihedat teede- ja sidevõrku arvestades ei tohiks külade ja keskuse vahel suurenevad vahemaad kujuneda

probleemiks. Kui vallad on tugevad ja rikkad, siis on seda ka tema elanikud.

Loomulikult pole äsja kõne all olnud haldusreformi variant veel kaugeltki lõplik ja vajab kindlasti veel täiendamist. Arutelu selle ümber Riigikogus alles käib.

Omaette küsimuseks on nii valimiste kui ka haldusreformi läbiviimine praegu Venemaa valduses olevatel Eesti Vabariigi aladel.

Kuni läbirääkimistes idanaabriga pole märkimisväärset edu saavutatud, niikaua osutub võimatuks neis piirkonnas ka privatiseerimine ning talumaade ja omandi tagastamine.

Täiesti omaette probleemiks kujuneb valijateringi määratlemine. Kuna tänaseni on valimisseadus Riigikogus ikka veel vastu võtmata, siis pole täpselt ka selge kes saavad hääletada, kes mitte.

Kui anda valimisõigus kõigile Eestisse sissekirjutatuile, tekib nii Kirde-Eestis kui ka Tallinnas realne oht, et Eesti Vabariigi kodanikud jäävad kohalikes esindusorganites vähemusse. Kui aga jätta muulased valimisõigusest ilma, tekib järjekordne rahvusvaheline skandaal teemal: "Inimõiguste rikkumine Eestis".

Teatavasti saavad ka Põhjamaades ja teistes Euroopa riikides kohalikel valimiste osaleda asukohamaa kodakondsust mitteomavad isikud, kui nad on nõutava aja vastavas riigis elanud.

Tahame või ei, aga paindumatusega antud küsimuses seekord enam kuhugi välja ei jõua. Seepärast pakuksingi välja kompromissi - lubada Eestis üle kolme aasta elanud välismaalastel küll valida, kuid mitte olla ise valitud.

Millised on ERSP-laste seisukohad ja mida oleme teinud kohalike valimiste õnnestumiseks, seda on tegelikult praegu juba hilja küsida. Ometi on üht-teist siiski veel võimalik ära teha ning peabki tegema. Iga ettepanek ja abipakkumine on teretulnud. Vastasel korral jääme kaotajaks mitte ainult eelseisvatel valimistel, vaid ka elus.

ANDRES KRAAS

KOLM KÜSIMUST KOLMELE MINISTRILE

Sügisel toimunud Eesti Vabariigi Riigikogu valimised töid võimu juurde märgatava osa uusi poliitilisi jõude ning inimesi.

Valitsuskoalitsiooni raames jagus ERSP-le kümnele saadikumandaatidele lisaks ka kolm ministriportfelli: siseministeeriumit asus juhtima LAGLE PAREK, kaitseministeeriumit HAIN REBAS, transpordi- ja sideministeeriumit ANDI MEISTER.

Tänaseks on parempoolne valitsus juba üle veerand aasta ametis olnud ning kindlasti huvitab paljusid lugejaid kuidas ersplastest ministritel asjad edenevad. Seepärast esitasimegi meie kolmele ministrile kolm ühesugust küsimust:

- 1. Kuidas järjestaksite esmaselt lahendamist vajavad probleemid?**
- 2. Mis on teie töös kõige suuremaks takistuseks?**
- 3. Mis annab lootust tulevikule?**

Siseminister LAGLE PAREK:

1. - Kõige valusamaks probleemiks on oma tegevuse ja sammude mõistetav põhjendamine. Ühiskond ootab kiireid muudatusi. Minister on jäänud kahe survegrupi vahele. Üheltpoolt avaldab survet ühiskond, kes täiesti arusaavatel põhjustel on muutunud kärsituks. Teiselt poolt surub peale vana süsteem eesmärgiga, et kõik jääks endiseks. Antud olukorras ei tohi teha midagi rabeledes – nii võivad tulla vead.

Teiseks teravaks küsimuseks on: kuidas minimaalsete materjalsete vahenditega saavutada edasiminekut ning kuidas väiksemate konfliktidega panna kogu ministeerium Eesti ühist vankrit vedama.

2. - Kõige enam takistab tööd hoiak, et nagunii pole võimalik midagi muuta või ära teha. Nii on väga paljudele lihtsalt mugavam.

3. - Lootust tulevikule annab see, kui leiad mõttekaaslasid. Tahtmine muuta ja teha istub tunduvalt rohkemates inimestes, kui

alguses loota julgesin. See on polariseerunud üsna ootuspäraselt: ülemine kiht ütleb, et ei saa, alumistes on aga tugev tahe midagi ära teha.

Kaitseminister HAIN REBAS:

1. - Eesti riigi kaitse on praeguseks alles lapsekingades. Esma- seks ülesandeks on panna nü Kaitseministeerium kui ka selle allüksused korralikult tööle ning leida vajalik kaader.

Teiseks probleemiks on varustuse ja relvastuse hankimine.

Väga tähtsaks pean ka inimestes õige suhtumise kujundamist riigikaitseksse.

2. - Kõige suuremaks takistuseks meie töös on nagu igalpool mujalgi ressursside puudus.

Kasuks ei tule ka üldine indiferentne meelestatus riigikaitse küsimustes. Tegelikult arvestades ei saa seda aga inimestele süüks panna.

3. Olen rahul Juhan Kert'i määramisega Kaitseväe juhtimise etteotsa. Loodan ka, et kolonel Eiseln'il USA-st võimaldatakse asuda Eesti Vabariigi Kaitsejõudude ülemjuhataja kohale.

Edasiseks optimismiks annab põhjust seegi fakt, et viimasel ajal on intensiivistunud Eesti kaitsejõududele Läänest saabuv abi ning toetus.

Transpordi- ja sideminister ANDI MEISTER:

1. - Ma pole sellise stiili pooldaja, kes ostab paar kilo klaas- kompekke ning jagab need rahvale. See ei vii kusagile välja.

Tahaksin investeerida homsesse. Tulevikku silmas pidades on tähtis, kes tulevad peale meid. Tänapäevane tegevus sarnaneb rohkem tulekahju kustutamisele.

Esmatähtis on praegu olemasolevate väheste vahenditega kom- munikatsioonid käigus hoida. Kui katkeb side ja liiklus, siis katkeb terve elu.

Väga oluliseks pean spetsialistide koolitust. Kõige raskem on olukord antud küsimuses praegu lennunduses, merelaevanduses ja raudteel, mis varem olid Moskva alluvuses.

Kiiresti vajab lahendamist transpordi infrastruktuuride väljaarendamise finantseerimise küsimus.

Suur tähtsus on ka privatiseerimisel. Eriti transpordis. Kõik mis vähegi riigi alt välja viia annab, tuleb erastada. Kui asjad ja ametid saavad oma kindlad ning seaduslikud peremehed, siis laheneb üks osa probleeme automaatselt.

2. - Kõige suuremaks takistuseks on riiklike struktuuride ja nende talitluste korrastamatus.

Kutseharidus on täielikult allutatud haridusministeeriumile. Viimasel aga ei ole jõudu nende probleemide lahendamiseks.

Häirib, et kahjuks ei saa inimesed tänaseni veel aru, milline ime Eestimaal tegelikult on toimunud. Kuid see ime on hädaohus. Ainuüksi halisemisega ning näpuga näitamisega olukorda ei paranda.

Pidevalt sepitsetavad poliitilised intriigid pärsvad samuti paljude inimeste tegevust.

Kogu saavutatu ja tulevikus saavutatav saab olla vaid ühise töö tulemus. Eesti ajalugu on varemgi näidanud, et oleme suutelised ka lootusetutest olukordadest välja tulema.

3. - Optimismi sisendab, et kõik siin maailmas käib siiski looduse poolt ettemääratud rada. Sotsialism oli hälve, mille eksisteerimise aeg on läbi. Eesti rahvas on sellest suuteline toibuma ning uuesti ülesse tõusma.

Otseselt ministeeriumi töös annab kindlust juurde fakt, et tunnen paljusid juba pikemat aega ning siin töötab küllaltki palju inimesi, kellele võib kindel olla.

Ministreid küsitles

ANDRES KRAAS.

ERSP PIIRKONDLIKELE ORGANISATSIOONIDELE

Ees seisavad kohalikud valimised. Kui tahame mingitki edu saavutada, siis peaksid ettevalmistused kohtadel juba käima. Tsentraliseeritud korras keskusest juhtimine eelseisvate valimiste puhul ei tule kõne allagi. Igal vallal ja maakonnal on oma spetsiifika ning probleemid, mida mõistavad kõige paremini vaid need, kes ise kohapeal elavad.

Möödunud aasta novembris saatsime piirkondadele tutvumiseks esimesed valimistega seonduvad materjalid. Nüüd ootame senini täiendavaid arvamusi ja ettepanekuid. Tähtis on välja tuua ka oma piirkonna probleemide pingerida.

Arvestades, et olete ettevalmistustega juba alustanud, palume kiiremas korras ERSP valimiste kesктоimkonnale saata oma valimistoimkondade esimeeste nimed.

Selgitage välja usaldusväärsed ja teotahtelised inimesed, kes oleksid nõus kandideerima. Riigikogu valimistel saadud kogemustele toetudes tuleks vältida, et ERSP kandidaatide nimekirjadesse ei satuks ennast kohaliku rahva hulgas kompromiteerinud isikuid.

Eelseisvateks tegemisteks edu ja jõudu soovides

ERSP
EV kohalike valimiste
kesктоimkond

EV KOHALIKE VALIMISTE KORRALDAMINE

1. Moodustada valimiste läbiviimiseks ERSP kesктоimkond ja kohalikud toimkonnad.

2. Kesкvalimistoimkonda kuuluvad:

valimistoimkonna esimees - ROMAN UBAKIVI

asetäitjad - ANDRITES KRAAS - informatsiooni ja kultuuritoimkonna esimees

MATI REBASE - üldabi korraldaja sekretär igast piirkonnast üks esindaja

3. Kohalikku valimistoimkonda kuuluvad:

valimistoimkonna esimees, toimkonna liikmed vastavalt kohalikele vajadustele ja spetsiifkale

ERSP PÕHISUUNAD JA TEGAVUSKAVA EV KOHALIKEL VALIMISTEL

1. Reastada elanikkonna huvide pingerida

2. Kohapealseid vajadusi arvestades töötada koos põllumeeste ja ettevõtjatega välja nende huvidest lähtuv programm

3. Töötada välja majandusliku puuduse all kõige enam kannatavate ühiskonnakihtide päästmise kava

4. Rahva huvisid arvesse võttes esitada konkreetset erastamise ja maareformi projektid

5. Haarata valimiskampaaniasse kaasa kultuuriprominente ja sõltumatuid kandidaate

6. Koguda andmeid ja fakte kohaliku nomenklatuuri tegevuse kohta

7. Viia valimiskampaania läbi ERSP-keskselt, seadmata ennast otsesese sõltuvusse teistest erakondadest. Samas oleme valmis koostööks kõigiga, kellega meie huvid kokku langevad

8. Kasutada oma programmide ja eesmärkide selgitamisel maksimaalselt kõiki massiteabevahendeid (ajalehed, raadio, televisioon jne.)

9. Aidata kaasa nii haldureformi kui ka kohalike valimiste võimalikult kiirele läbiviimisele

VALIMISED TULEMAS - ME PEAME MEELDIMA!

Valimised on möödas, me oleme tulemustega ära harjunud ja elu läheb edasi. Polekski mõtet juhtunut veel kord kokku võtta, sest usaldusväärset uuringut, miks tulemused parlamendivalimistel olid ERSP-le sellised nagu olid, me ju teinud ei ole, ning hinnang tahestatmata subjektiivne. Sõltudes muide ka sellest, mida keegi lootis ja millise panuse ERSP saavutusse isiklikult pani.

Aga ometi on see tagasipilk vajalik, sest tulemas on uued valimised, mille tarvis saab vanast õppida. Peale selle on nii Eesti kui ERSP (kui valitsuskoalitsiooni partner) nihkunud viimase poole aastaga edasi nii mõnegi sellise sammu, mida kampaania aegu ette arvata ei osatud. Miks? Mis edasi?

Enamike ERSP-laste jaoks on valimiskampaania tülikas ja ülimalt töörohke asi, meil ei ole kuigi palju kogemusi ja me ei tunne end kindlalt. Eelmise kampaania üheks põhipuuduseks on peetud tõsiasja, et kuigi inimestele kindlad ülesanded või tööloigud ära jagati, "ei tehtud lõpuks seda, mis peab, vaid igaüks tegi seda, mis meeldis". Ma ei arva, et asi nii hull: ma arvan, et ennekõike tehti seda, mida kõige paremini osati. Mis tähendab, et ametid jaotati valesti või puudus arusaamine enda vastutusest. Mõlemat saab vältida, sest täiesti üle inimese võimete asju üks valimiskampaania ei nõuagi.

Hullem on, et meil on vähe inimesi, kes kindlalt teaksid öelda, mida on tarvis teha ning me raiskame oma jõudu mõnigi kord valesti. Meie kampaania detailid ei ole tasakaalustatud - me teeme midagi väga toredat ja jätame eufoorias miskit muud (tavaliselt vähemtoredat või keerukamat) tegemata. **Me ei tea, millised valimiskampaania atribuudid kuidas valijale mõjuvad - ja kuidas sellega, mida me suudame, kõige osavamalt vajakajäämisi kompenseerida.**

Võibolla on Eesti valija midagi erilist ja tema puhul ei saa päriselt rakendada mõnes teises riigis tehtud uuringuid selle kohta, mis valijat mõjutab. Samas me tõrgume teadmiseks võtmast ka seda, mis meile kodus silmaga näha ja käega katsuda on, kui need argumentid pole küllalt soliidsed - olgu näiteks kasvõi lauluke

õitsvast toomepuust viikümmend korda päevas või lõputud kuninglikud vigurdused tsirkuse ja demagoogia piirimaill. ERSP-l on säilinud vabadusvõitluse perioodist pärit püüd soliidisusele ja põlgus populismi vastu (enamasti on see tõesti aus ja mitte ettekääne hoidumiseks tülikatest rassimistest laval). Ometi hargneb siit üks peamisi kampaaniareegleid, mis kehtib ka valimiste vahelisel perioodil:

- see, kes ei hoia tihedat sidet oma valijaga, ei võida. Valija on aga enamasti pealiskaudne: teda ei löö programmi põhjalikkuse, vaid paari väga täpse loosungiga, kummitamiseni tuttava raadiosignatuuriga ning oskusega kõnelda lihtsas keeles sellest, mis valijale tähtis on. Sest tema valib omakasupüüdliselt - nii, nagu talle kasulikum tundub.

11.-12. veebruaril korraldas Jaan Tõnissoni Instituut Tallinnas seminari, kus USA vabariiklaste International Republican Institute eestlastele kohalike omavalimiste valimisteks juhiseid andis. Ja seal mõned põhitoed, mis kehtivad igas riigis sarnaselt sedavõrd, kuivõrd inimesed igalpool ühesugused on.

- **Prioriteetide valik.** Partei programm ja valimisplattvorm, mis just selles konkreetsetes piirkonnas sobivaimad on, tuleb kohapeal valida/sõnastada, lähtudes mõistagi selle paiga peamistest probleemidest. Ma kardan küll, et see polegi meile praegu selge - vähemalt mitte nende probleemide tagamaad ja praeguste omavalitsuste (meie tulevaste konkurentide ja oponentide) tegevus neis asjus. ERSP kandidaat - õpi, süvene, vii end kurssi! Sel päeval, kui valija ette astud, tuleb sul mitte ükski kritiseerida, vaid lahendus pakkuda ja nendega meeldida: valija valib selle lahenduse, mis teda veenab ja mis on talle sümpaatne.

- **Eesmärkide paikapanek.** Loomulikult, me tahame võita - see ongi eesmärk, aga radu on mitmeid. Mitte keegi ei jaksu tegelda kõigi tuhande probleemiga, jagage need omavahel ära. Valige õiged inimesed kandidaatideks ja leidke igale neist see täpne ala, millele ta kandideerib, milles ta on kõige enam kodus. Jääge oma valimistulemuste kavandamisel realistideks, sest ebaõnnestumine annab liiga tugeva tagasilöögi mitte ükski teile, vaid ka partei mainele valijate seas; seda uuesti üles töötada on vaev, mida saab vältida. Muide, see peaks meil hästi teada olema, kui meenutada 40-50% võiduprognoose parlamendivalimistel või suurt slämmi "ERSP valitsuse" väljakäimisega vahetult enne valimispäeva.

- Määrake ära koalitsiooni-võimalused. Mitte nimekirjapartneri (see on teine teema), vaid need rahvakihid, kellele on kampaania suunatud. (Muide, kas pole tore ameeriklaste viis koalitsiooniks just seda rahvakihti nimetada, kes teid võidule viib, teadvustab kogu valimisvõitluse meile uue kandi pealt: mitte meie ei võida rahvast, vaid rahvas viib meid võidule, eelistades just ERSP-d teistele. Rahvas on meie p a r t n e r!) Selle valik sõltub kohapealsest situatsioonist: kas teie publik on pensionärid või lagunenud suurmajand, tudengid või seitsva tööstuse töötud. Nende huvid on konkreetsed ja kui te tahate neid "endale saada", et nemad toetaksid teid. Lahenduste sobivust näitab hääletanute protsent. Kus iganes on võimalik saada selle kohta statistilisi andmeid - need on suur tugi valimisstrateegiale.

Millest sõltub hääletustulemus, seda on hõlpsam prognoosida, jagades oma valijaskonna vähemalt viie tunnuse järgi:

Vanus ja sugu. Ärge lootke, et Edgar-peab-jätkama-pensionärid ja tudengid võiksid olla publikuks samas saalis, sealt tuleb vaid sõda.

Töö, ametid, tegevus erialati. Arstide ja kaevurite probleemi ei saa koos arutada, kultuuri ja äri sama palsamiga ravida.

Rahvus, etnilised küsimused. Narva ja Kuressaare, Setumaa ja Hiiumaa on liiga spetsiifilised, et nende erinevusi saaks eirata - isegi keel on erinev, meelest rääkimata.

Haridustase - ei vaja vist seletust.

Majanduslik heaolu, õieti selle aina laiem skaala võib saada praeguses Eestis ilmselt nii suure edu kui suure tüli ajendiks: ajada kogu selle skaala teie vastu raevu või lasta end lepitada igauhega eraldi. Loodetavasti tark kandidaat ERSP-st üritab teist võimalust.

Nüüd aga mõned ameeriklaste pakutud põhitõed kommunikatsiooniks valimiskampanias. Vaatamata sellele, et ERSP eelmistel valimistel tõesti heade spetsialistide abil suhtluskursusi ja treeninguid korraldas, oli osavõtt neist enam kui napp. Ja tulemus? See, kes on olnud tugev teoreetik ja hea poliitik, võib seista rahva ees kramplikuna ja olla lihtsalt igav. Või ärritada publiku üles. Või olla üleolev mis-te-lollid-vaidlete laadis - see on üks kindlaimaid vastu

tuult sülitamise viise. Te peate - muudmoodi pole mõeldav - valijaga suheldes laskuma valija tasandile, nõnda et ta räägib oma tõelisest huvist tema probleemide vastu; te peate rääkima tema keeles ja mitte nii, nagu Riigikogu kõnepuldist või partei programm-dokumendis.

IRI spetsialistid pakuvad järgmist võiduvalemit:

JM + UE = EK,

kus JM on jagatud mure (kilbile tõstetud peaprobleem selle koalitsiooni tarvis)

UE - kandidaadi unikaalne eriomadus

EK - emotsionaalne kontakt.

Selle valemil järgi toimimiseks tuleb arvestada järgmist:

1. Tõde on see, mida inimesed **peavad** tõeks. Kui inimeste ja liidri arvamused tõe suhtes ei ühti, kaotab liider.

2. Inimesed valivad tegelikult isiklikust kasust lähtudes, mitte aadete või isiku või programmi vms. põhjal.

3. Igasugust publikut, iga valijat saab mõjutada meelitustega. Sellega saab ära osta kõiki kolme liiki inimest: mehi, naisi ja lapsi. Keep smiling!!

4. Tuleb osata ette näha ja ennustada oponentide kriitikat ja rünnakuid. Kui ütlete: nagunii nad tulevad varsti välja selle-ja-sellega - ja nad siis tulevadki - on efekt juba mõõdas ja rünnak nüristatud, publikule on lugu tuttav ja vastase löök hoopis pehmem.

5. Kommunikatsiooniefekti tagab kordamine. Kuitahes selget ja sügavat mõtet te ei kuuluta, massi poolehoidu sellele ei taga mitte tarkus ja osavus, vaid teie põhiloosungite kordamine - koosolekutel, pressis, raadios, isiklikes kontaktides, bulletäänides, voldikutes, kirjades, plakatitel etc. etc.

Küllap me teadsime umbes nii juba varemgi. Sellegipoolest on ERSP-laste (ma mõtlen tavalisi inimesi, tipust allpool) suurimaks krambiks suhtlemiskramp tundmatu publiku ees. Siinkohal oli mullune valimisbussi-tuur hindamatuks praktikaks tundmatus kohas vette hüppamise põhimõttel. Hämmastav, kui kiiresti me kõik siiski õppust võtsime ja esinemisjulguse saime, kas pole? Ja

milliseks ka tookordne valimistulemus kujunes, Laglel oli õigus: me õppisime tegelikult järgmiste valimiste jaoks.

Milleks seda tüli nüüd üldse vaja on. Selleks, et uued seadused ja algatused - ühesõnaga muutused Toompealt allpoole jõuaksid, peavad kohtadel ehk tegeliku elukorralduse juures olema sama meelt inimesed. Vähemalt sellised, kes ülal tehtavast ja taoteldavast aru saavad ja vastu ei tööta. Eesti ei tule kunagi tagasi, kui lisaks 101-le rahvaasemikule Toompeal ei hakka hoolima ka Eesti ise.

MARIS SARV

Soovitusliku kirjanduse nimekiri kohalikel valimistel kandideerijatele.

D. Carnegie. Estnemiskunst: Kuidas arendada eneseusaldust ja trüümi avalikel estnemistel mõjutada? Tallinn, 1991.

D. Carnegie. Kuidas võtta sõpru ja mõjutada trüümi. Tallinn, 1991.

H. Eckstein. Stabiilse demokraatia teooria. Tallinn, 1990.

H. Fysenck. Tunne oma võimeid. Tallinn, 1973.

J. Kornai. Tee vabasse majandusse. Tallinn, 1992.

J. Kornai. Vastuolud ja dilemmad. Tallinn, 1992.

A. Korpeia. Turumajanduse põhijooned. Tallinn, 1991.

G. Le Bon. Hulkade psühholoogia. Tallinn, 1991. (ka 1936.)

E. Laaman. Erakonnad Eestis. Tartu, 1934.

L. Ljunglund j.t. Poliitilised peavoolud. Konservatism, liberalism, sotsialism. Tallinn, 1935.

O. Looits. Eesti ajaloo põhiprobleemid. Stockholm, 1955.

O. Looits. Eestluse elujõud. Stockholm, 1951.

M. & R. Friedeman. Valikuvabadus. Tallinn, 1992.

Poliitilise mõtte arengust. 1987-1991. Valitud tekste. Koostanud

H. Samel. Tallinn, Jaan Tõnissoni Instituut, 1992.

Nimekirja koostanud

Jaak Valge

magister hist.

NB! Kõiki neid raamatuid on võimalik saada Tartu Ülikooli raamatukogust.

MÄRGUKIRI

ERSP kohalikke valimisi ettevalmistav toimkond ja Ettevõtjate Kogu arutas momendi poliitilist ja majanduslikku olukorda Eestis ning leidis, et Eesti Vabariik on jõudnud kriitilisse olukorrani. Radikaalsete muudatuste positiivne programm pole seni käivitunud. Seda praktiliselt ei eksisteerigi.

Tagurlased on käsikäes opositsiooniga alustanud organiseeritud pealetungi valitseva koalitsiooni vastu, mistõttu poolehoid isamaalikele jõududele on rahva hulgas hakanud järsult vähenema. Kiiremas korras oleks tarvis muuta taktikat, et riik ja rahvas kriisist välja tuua!

Teeme selles osas oma ettepanekud:

1. Tugevdada kontrolli praegusel majanduspiiril. Eesti Vabariigi ja SRÜ riikide vahel seada sisse range viisasüsteem. Piiril lõpetada eesti viisade väljaandmine ning jätta see vaid välismaal asuvate EV saatkondade ja konsulaatide kompetenssi.

Välisriigi kodanikele viisade andmisel lähtuda rahvusvahelises praktikas kasutusel olevast põhimõttest, st. keelata Eestisse sissesõit neile, kes on rikkunud EV seadusi või mingil muul viisil kahjustanud meie riiklike huvisid. Ebasoovitavast isikuist koostada nimistu, mida oleks võimalik kasutada kõigis EV piiripunktides.

2. Olukorra normaliseerumiseni teostada EV territooriumil regulaarset kontrolli elamislubade väljaandmise ja tolliameti töö üle.

Illegaalselt Eestisse saabunud isikute suhtes kohaldada tingimusteta sundväljasaatmist. Tolli- ja piirieskirju rikkunud ametnikud võtta kriminaalvastutusele.

3. Kehtestada kontroll ekspordi, impordi ja reekspordi üle ning tagada sealt laekuvate summade ülekandmine EV eelarvesse. Praegu liiguvad suured partiid kaupu (metallid, puit, alkohol, kütus jne.) nn. "tollivabalt", mistõttu riigikassasse jäävad laekumata tohutud summad.

4. Luua tingimused oma toodangu kaitseks.

Võimaldada kredite eestikesksete projektide elluviimiseks ning tagada nende vahendite sihtkohta jõudmine.

5. Kuna pangandus on kujunenud endiste KGB- ja nomenklatuursete töötajate üheks lemmiktööpaigaks, siis tuleb see võtta Eesti riigi kontrolli alla (ka valuutavahetus).

Riiklikel firmadel lubada avada arveid ainult Eesti Pangas. Anda maksuametile ja õiguskaitse organitele õigus vajaduse korral pangaarvete kontrollimiseks.

6. Mahhinatsioonide, varguste jne. lõpetamiseks edutada riiklike ettevõtete ja ametkondade etteotsa oma eriala hästi tundvad ausad ning usaldusväärsed inimesed.

Alustada tuleks riigi jaoks eriti olulistest ametkondadest: sadamad, toll, piirivalve, politsei, "Metalliekспорт", Riigivara Amet, Eesti Kütus, jne.

Vabastada ametist kõik, kes ei tule oma tööülesannetega toime või vabandavad oma tegevusetust objektiivsete põhjustega. Kui tahad midagi ära teha - leiad võimaluse, kui ei, leiad objektiivse põhjuse. Ei tohi leppida sellega, et pole võimalik mööta maad, sulgeda piire, ohjeldada maffia tegevust jne.

7. Valitsus peaks taotlema Riigikogult erivolitused võitluseks majandusliku kuritegevuse ja maffia vastu, sest seni, kuni seadusloome Riigikogus nõutavale tasemele jõuab, on majandus põhja lastud ning Eesti riik ja rahvas lõplikult riisunud.

Eelpool mainitud probleemidega tegelemiseks moodustada valitsuse tasandil usaldusväärsetest isikutest koosnev erivolitustega kontrollgrupp.

Vajaduse korral tuleks aksepteerida isegi jõumeetodide kasutamist.

8. Korraldada põhjalikult ümber üleminekuaja valitsuste ja ülemnõukogu poolt loodud väärastunud ning laostav maksusüsteem.

Eelkõige tuleks vähendada elanikkonna maksukoormat. Ettevõtetele, kes investeerivad tootmisse ning laiendavad oma tegevust, tuleks maksumäärasid alandada või nad ajutiselt maksudest vabastada.

Sellega saame juurde lisatöökohti ning lõppkokkuvõttes laekub käibe pealt riigikassasse rohkem vahendeid.

Maksude reguleerimisel tuleks anda soodustusi ka kohaliku tooraine baasil valmistatud toodangule ning selle ekspordile.

9. Lõpetada ebarentaablite ettevõtete doteerimine. See võimaldaks oluliselt vähendada riigieelarvelisi kulutusi. Vaba ja aus konkurents on ainsad majandusliku regulatsiooni hoovad.

10. Viivitamatult tuleks rahvale tagastada maa ja omand ning viia läbi privatiseerimine. Sellega viivitamine võrdub enesetapuga. Valdade abiga oleks võimalik seda protsessi tunduvalt kiirendada.

11. Kehtestada luksusmaks autodele, mille maksumus ületab 200 000 EEK, välisreisidele "business" klassis, väärishetele, luksusesemetele jne.

12. Avalikustada:

võimu kuritarvitamised ametnike poolt;

riigifirmadega- ja erastamise käigus toimepandud mahhinatsioonid;

Eestit kahjustavad lepingud ja nende sõlmijad.

Kuidas on saanud võimalikuks, et EV välisministeeriumisse on tööle võetud endised partei- ja komsomoli ideoloogid sm. Aare Purga ja Raul Mälk?

13. Viivitamatult moodustada valitsuse tasandil KGB ja kommunistliku nomenklatuuri kuritegusid uuriv komisjon ning avalikustada selle tegevuse tulemused.

Riigikogu otsusega tuleks vastutusest vabastada isikud, kes olid vägivaldselt sunnitud andma allkirja koostööks eelpool mainitud nõukogude organitega. Vastasel juhul on kurjategijatel soodsad võimalused santaeerimiseks ning nende inimeste oma huvides ära kasutamiseks.

14. Kiiremas korras teha rahvale teatavaks kohalike valimiste täpne toimumisaeg ning selle läbiviimise reglement. Lubamatu on, et valimisseadus on seni vastu võtmata.

Kujunenud olukorras peame vajalikuks seada sisse ERSP lahtine postkast ning alustada järjekindlat diskussiooni massiteabe vahendeis. Peame oma seisukohad avalikustama ning kuulama ära, mida arvab rahvas. Eelpool käsitletud küsimustest sõltub suuresti ka ERSP edukus eelseisvatel valimistel.

Kuna kõik ERSP fraktsiooni kuuluvad saadikud on Riigikogusse pääsenud partei sisese nimekirja alusel, mitte otsevalimisega, siis on nad kohustatud oma tegevuses lähtuma ERSP väljakujunenud seisukohtadest ning andma aru partei liikmete ees.

**ERSP valimistoimkonna,
Tallinna ja Harju piirkonna
ning Ettevõtjate Kogu nimel**

MATI REBASE

MILLEGA TEGELEB ERSP RIIGIKOGU FRAKTSIOON?

Sedalaadi küsimustega pöörduvad nii meie partei liikmed kui ka mõttekaaslased viimasel ajal järjest sagedamini ERSP keskbüroosse ning kohalike toimkondade poole. Kahjuks pole enamikel juhtudel inimestele ERSP fraktsiooni tegevusest amendavat vastust võimalik anda. Parteisisese infostruktuurid on ikka veel välja arendamata.

Saadav teave on juhuslikku laadi ja kaootiline.

Et pisutki asjasse selgust tuua, selleks palusin Riigikogu ERSP fraktsiooni esimehel ANTS ERM'il vastata alljärgnevatele küsimustele:

Milliseid seaduseelnõu projekte on ERSP fraktsioon Riigikogule esitanud?

A.E. - Oleme Riigikogule esitanud järgmised eelnõud:

- 1) Sõjaväevaradega teostatud tehingute tühistamise kohta
- 2) Alimentide vabastamisest tulumaksust
- 3) Kodakondsusseaduse parandustest, mille alusel tuleks EV kodakondsus anda lihtsustatud tingimustel soome-ugri päritoluga inimestele ning neile, kes taotlesid EV kodakondsust enne esimest Eesti kongressi.
- 4) Parandustest omandireformi kohta, mille alusel tuleks tühistada ülemnõukogu poolt esitatud nimekiri objektide kohta mis ei kuulu tagastamisele.
- 5) Valdade piiride muutmisest.
- 6) Komisjonide moodustamise kohta, mis uuriksid ebaseaduslikul erastamisel ja Kommunistliku Partei varadega teostatud tehinguid ning KGB tegevust Eestis.

Kuidas on korraldatud koalitsiooni sisene koostöö?

A.E. - Põhimõtteliselt tegutseb koalitsioon kõigis olulisemates küsimustes ühiselt. Oleme kokku leppinud, et kõik Riigikogule

esitatavad eelnõud peavad olema enne koalitsioonis läbi arutatud ning heaks kiidetud.

Koalitsioon arutab ühiselt läbi ka valitsuse eelnõud ja parandusettepanekud.

Olulisemates küsimustes lepitakse varem kokku ka hääletamise suhtes.

Kahjuks ei funktsioneerid sellised kokkulepped alati laitmatult.

Vaatamata sellele, et kõik kandidatuurid arutatakse varem läbi, ei peeta eelnevatest kokkulepetest alati kinni. Nii juhtus see näiteks Erik Truuvälja kandidatuuri puhul.

Kas olete omaarvates valijate usaldust õigustanud?

A.E. - Ilmselt ootasid valijad kiiremat ja resoluutsemat tegutsemist. Kooskõlastamise mehhanism seab samuti teatavad piirid. Inimvõimedki pole lõpmatud ning kõigea lihtsalt ei jõua tegeleda. Tahes tahtmata tuleb teha mingisugune valik...

ANTS ERM'i intervjuueeris

ANDRES KRAAS

Sisukord

MEIE LUGEJALE	2
ÖNNITLUS	3
JUHTKIRI	4
HALDUSREFORMIST JA KOHALIKEST VALIMISTEST EESTIS	6
KOLM KÜSIMUST KOLMELE MINISTRILE	9
ERSP PIIRKONDLIKELE ORGANISATSIOONIDELE	12
VALIMISED TULEMAS - ME PEAME MEELDIMA!	14
MÄRGUKIRI	19
MILLEGA TEGELEB ERSP RIIGIKOGU FRAKTSIOON?	22

Toimetas: Andres Kraas

Kaas: Mati Klirend

Makett: Ants Tuur

ERSP & AS FÖONIKS 1993

P₂E $\frac{A}{1208}$ 93,1

ERSP bürood:

- ERSP keskbüroo: Piiskopi 2, Tallinn EE0001
Tel./Fax 44 54 21 Tel. 44 05 21
Postkast 3553 Tallinn EE0090
- ERSP Tartu büroo: Kloostri 6-5, Tartu EE2400
Tel./Fax (234) 32 140
- ERSP Pärnu büroo: Kuninga 21, Pärnu EE3600
Tel. (244) 44 491
- ERSP Viljandi büroo: Oru 8, Viljandi EE2900
Tel. (243) 52 627
Postkast 66 Viljandi EE2900
- ERSP Rakvere büroo: Lai 7-1, Rakvere EE2100
Tel. (232) 45 048
- ERSP Läänemaa büroo: Suur-Mere 18, Haapsalu EE3170
Tel. (247) 45 796

ERSP pangaarve:

a/a 700213 Esttexpank
kood 420101753 Tallinn